గాజులు

గంగ గుండెల్లోని ఆశల్లాగే, అందంగా, ఆకర్షణీయంగా వున్న గాజుల్ని ఒక్కోరకం విడదీసి అట్ట పెట్టెల్లో సర్దుతూంది. సన్నజాజుల్లా సన్నగా, నాజూగ్గా వున్న ఆమె వ్రేళ్లనుండి దృష్టిని ముఖం మీదికి మరల్చితే తెలుపు, పసుపు కలిసిన రంగు, స్వచ్ఛంగా, అమాయకంగా వున్న కళ్ళు, ఆ కళ్ళలోని కాంతి, కలలు, సొగసైన ముక్కు, రోజా రంగు పెదాలు, ముత్యాల సౌరులాంటి పలువరస, నవ్వితే ఎంతటివారి గుండెల్ని అయినా ఝల్లుమనిపించ గలిగే ఆకర్షణ గంగలో ఉన్నాయి. లేచి అట్టపెట్టెల్ని పేకేజీ చెక్కల్తో చేసిన షెల్ఫ్‌లో పెడుతూంది. తన కోసమని ప్రత్యేకంగా తెచ్చుకున్న గాజుల్ని రెండు చేతులకి తొడుక్కుని, చేతుల్ని అటూ ఇటూ తిప్పి, వాటి మెరుపులకు, గలగల స్వరాలకు పులకించిపోయింది గంగ. వాటి మధుర మంజులమైన సవ్వడిలో ఆమెకు మంగళ తూర్యారావాలు, గుడిగంటల చప్పుళ్లు వినిపించాయి. వాటి మెరుపుల్లో రంగడి ముఖం అస్పష్టంగా కనిపించి సిగ్గుపడిపోయింది.

నెమ్మదిగా ఒక్కొక్కగాజు తీసి పెట్టెలో పెడుతూంది. యిప్పుడే వేసుకుంటే మాసిపోతాయి. చిట్లిపోతాయి. రేపు పెళ్లనగా కమ్మని సంగీతం లాంటి రంగడి మాటల్ని వింటూ, ముందుకు చాచిన తన చేతులకి అతను అందమైన యీ గాజుల్ని తొడుగుతూ వుంటే ఎంత బావుంటుంది.

"గంగా!" ఆ పిలుపు గంగని సుందర స్వప్నాల్లోనుంచి వాస్తవంలోకి విసిరేసింది.

"ఏంటే పిల్లా అట్లా ఉన్నావు? మా రంగడ్ని తల్చుకుని కలలు కంటన్నావా!" మేనత్త గంగని మేలమాడింది.

"పో అత్తా!" అందంగా సిగ్గుపడింది గంగ.

"అంత సిగ్గెందుకే గంగా? అయ్యయ్యో! ఆ బుగ్గలేంటే అంతెర్ర బడ్డాయి." మేనత్త మాటలకి మరీ సిగ్గుపడిపోయి ఆ ఎరుపు తుడుచు కుంటే పోతుందన్నట్లుగా పయటి చెంగుతో బుగ్గల్ని గట్టిగా తుడుచుకుంది.

"గుండెల్లో మమకారం, బుగ్గల్లో ఎరుపు తుడుచుకుంటే పోతాయంటే ఎర్రిదానా?" గంగ తన సిగ్గునీ, తత్తరపాటునీ కప్పిపుచ్చుకోవడానికి ప్రయత్నం చేస్తూ మౌనంగా గాజుల్ని పెట్టెలో పెడుతూంది. గంగ మేనత్త సత్తెమ్మ శివరాత్రి సంబరం కోసం అలంకరిస్తున్న చుట్టు ప్రక్కల షాపుల్ని చూస్తూంది.

"అత్తా రాజమండ్రి వెళ్ళి కొత్తరకం గాజులు తెచ్చాను, చూస్తావా?" ఉత్సాహంగా అడిగింది గంగ.

"చూపించే" సత్తెమ్మ పరధ్యానంగా జవాబిచ్చింది. రంగురంగుల రకరకాల గాజుల్ని చూపించింది గంగ.

'అత్తా! నీ చేతులకి నాలుగు గాజులేత్తాను. నీ చేతులిట్టా యియ్యి." పచ్చగాజుల్ని, ఎర్రగాజుల్ని అత్తచేతికి తొడుగుతూ ఆలోచనల్లో మునిగి పోయింది గంగ.

తండ్రి గోపన్న మంచాన పడ్డాక యీ నాలుగేళ్ళ నుండి గాజుల వ్యాపారాన్ని గంగే చూస్తూంది. గంగ వ్యాపారం చూసుకోవడం మొదలు పెట్టాక కాస్త రెండు పూటలా కడుపు నింపుకోగలుగుతున్నారు. కడుపు నిండడం మొదలు పెట్టాక గంగ చిన్ని గుండెలో ఒక కోరిక మొలకెత్తి అది క్రమేపీ మహావృక్ష మయింది.

రంగడి తలమీద తను తంబ్రాలు పోసేటప్పటికి జిగ్‌జిగ్‌మనే గాజులు ఆ చేతికో డజను, ఈ చేతికో డజను వేసుకుని, వాటికిరువైపులా మిలమిలలాడే బంగారుగాజు లేసుకోవాలి. గంగ కోరిక తెలుసుకున్న రంగడు తనకొచ్చే కొద్దిపాటి జీతాన్ని జాగ్రత్తగా మిగిల్చి పెళ్ళినాటికి ఒక జత గాజులు చేయిస్తానన్నాడు. మరో జత తను చేయించుకోవాలి. అందుకోసం కడుపు కట్టుకుని పైసా పైసా కూడబెట్టి ఆ డబ్బుతో ఎన్నోరకాల అందమైన గాజుల్ని కొన్నది. వాటన్నిటిని వేలాది జనం సందర్శించే శివరాత్రి తీర్థంలో అమ్మి ఆడబ్బుతో బంగారపు గాజుల్ని చేయించుకోవాలని కలలు కంటూంది. గాజులు కొనుక్కోవడాని కొచ్చిన ప్రతి చేతివంక బంగారపు గాజులు వున్నాయో లేవో, వుంటే ఏ డిజైన్ గాజులున్నాయోనని చూస్తూంది.

"గంగా!" అత్త రెండు చేతులకి నాలుగేసి ఎర్రగాజులు, పచ్చగాజులు తొడిగి తదేకంగా వాటివంక చూస్తున్న గంగ ఉలిక్కిపడింది.

"అత్తా! బావున్నాయా గాజులు?" సంతోషంగా అత్తవంక చూచింది గంగ.

"నీ బంగారపు చేతుల్లో తొడిగితే బాగోకేం చేత్తాయే?" మురిపెంగా మేనగోడలివంక చూస్తూ తన చేతుల్ని వున్న గాజుల్ని గలగలలాడించి సంబర పడిపోతున్న గంగ తలను ప్రేమగా నిమిరింది.

"గంగా! నిన్ను సూత్తుంటే నువ్వు పుట్టక ముందే నేనొక కొడుకుని కంటే నువ్వు నా యింటే కాలుబెట్టే దానివి గందా, కనకమ్మ యిల్లు బదులుగా నా యిల్లే కళకళలాడేది గందా అనుకుంటానే" పిల్లలకు నోచుకోని అత్త గుండెల్లో గూడు కట్టుకున్న బాధ నెరిగిన గంగ అత్తవంక జాలిగా చూచింది.

" అత్తా! పిల్లల కోసం నువ్వు మనూరి సోములారికి మొక్కుకోలేదా?" అమాయకంగా అత్తని అడిగింది గంగ.

"మనూరి సోములార్నా!" పకపకా నవ్వింది సత్తెమ్మ.

"ఒసే గంగా! మనలాంటోళ్ళు చదువు సందెలు లేనోళ్ళు సరే. అంతంత చదువులు చదూకున్న బాబులు, అమ్మలు, అంతంత డబ్బులున్న మారాజులు యీ సోములోరి దరిశెనం జేసుకుంటానికంతంత దూరాన్నించి ఎందుకొత్తారో తెలీదు. ఏ బాబో చెప్పినట్టుగా యీ ప్రజలంతా గొర్రెలమందలు. యీళ్ళ బుర్రల్లో వుంది మట్టి. లేపోతే ఎపుడన్నా తిండీ తిప్పలు లేనోడు యీ సోములార్లా

బలిసుంటాడా? రెండ్రోజులు తిండీ తిప్పల్లేకపోతేనే శోసొచ్చి పడిపోతామే. తోటకూర కాడల్లాగ ఊగులాడతామే?" క్రమేపీ ఆవేశం చోటు చేసుకుంది సత్తెమ్మ స్వరంలో.

"అదేంటత్తా. ఆయన దేవుడు. ఆయన తపస్సు చేత్తాడు కాబట్టి ఆయన వొల్లట్టా వుంది. ఆయనకీ మనకీ సాపత్యేమేంటీ?" ఆశ్చర్యంగా అడిగింది గంగ.

"ఛ... ఊరుకోయే. ఆయనకీ, మనకీ సాపత్యెం లేదంటావా? నిజమేనే, మనం మంచోళ్లం. మోసం తెలీనోళ్లం. ఆయనొట్టి బూటకపు సన్నాసి. ఆ సన్నాసికి ఆరతిచ్చి, భజనల్జేసి దేవుడ్నిజేసి ప్రజల్ని మోసం జేసే ఆ పెద్దోళ్ళంతా మరీ దొంగ సన్నాసులు. ఈ దొంగ సన్నాసుల ఆటల్ని సాగనిస్తున్న ప్రభుత్వం వోళ్ళు, మరీ చదూకున్న మూరుకులు. మరీ గరానా దొంగల గుంపు మాయలోపడి ఎర్రెత్తిపోయి పూజల్చేత్తన్నారీ పిచ్చి సన్నాసులంతా." సత్తెమ్మ ధోరణి గంగకు వింతగా వుంది.

"అత్తా! మరి పెద్దోళ్ళంతా అయన్ని దేవుడని మొక్కుతున్నారు గందా!" సందేహంగా అడిగింది గంగ.

"ఒసే గంగా! మన కడుపులు కొట్టి మేడలు కట్టే యీ బాబులు యిలాంటి దొంగ సన్నాసులందరికి గుడులు కట్టి. తీర్థాలు చెయ్యడానికి ముందు కొత్తన్నారంటే, ఊరికే వత్తన్నారను కుంటున్నావా? లేదే తల్లీ లేదు. ప్రజల్ని ఎంత మూరకంగా తయారు జేత్తే, ఎంత గొర్రెల మందల్ని జేత్తే ఆళ్ళకంత లాబం. పిచ్చి సన్నాసులు బత్తిలోబడి ఆ మైకంలో ఉంటేగాని, మంచీ చెడూ ఆలోచించకుండా వుంటేగాని, ఆళ్ల పని సులబంకాదు." గాజుల్ని సర్దడం సంగతి మరిచిపోయి విభ్రాంతిగా అత్త ముఖం వంక చూస్తూంది గంగ.

"ఇదంతా వున్నాడు లేనోడిని దోపిడీ చేయడానికి పన్నే పన్నాగం. చదూకున్నోడు చదూకోనోడిని ఆ చీకటిలోనే వుంచే పెయత్నం."

"అత్తా! నీకియ్యన్నీ ఎవరు చెప్పారు." గంగ ప్రశ్న విని వాస్తవంలోకి వచ్చిన సత్తెమ్మ తన అవేశానికి సిగ్గుపడింది.

"అన్నారం కొడుకు 'కోటి' లేడంటే, ఆడు సల్ల మాటేళ అన్నాలు తిన్నాక కూచోబెట్టి ఏటేటో చదివి చెప్తావుంటాడు. ఆలోసిత్తే ఆడుజెప్పేయి నిజమేనని పిత్తాయే." సత్తెమ్మ చెప్తూ వుండగానే పదిమంది పెద్ద మనుషులు వచ్చారు.

"ఏయ్ అమ్మాయ్? మొగోళ్ళెవరూ లేరా?" వాళ్లల్లో ఒకతను అడిగాడు.

"ఎందుకయ్యగారూ? యిది నా కొట్టే." బెదురుగా చూచింది గంగ.

"నీ కొట్టునిక్కడి నించి లేపేయ్యాలి" మొరటుగా చెప్పాడొకతను.

"నా కొట్టుని లేపెయ్యడ మేమిటయ్య గారూ! ఎప్పుడూ నా కొట్టిక్కడే గందా వుండేది. యిప్పుడెందుకు లేపెయ్యాలి?" బాణం వదలబోతున్న వేటగాడి వంక చూస్తున్న లేడిలా వుంది గంగ.

"శివరాత్రినాడు కార్లు నిలపడానికి కొట్లన్నిటినీ ఖాళీ జేయిస్తున్నాం. నువ్వూ ఖాళీ జెయ్యాలి."

"అదేంటయ్యగారూ! నా కొట్టుకొచ్చే వాళ్ళకు యిక్కడుంటేనే తెలుస్తుంది. యిప్పుడు అద్దంతరాన కొట్టు లేపేయమంటే నేనెక్కడబెట్టుకోను? బాబ్బాబు. మీకు పుణ్ణెముంటుంది. నన్నొదిలెయ్యండి." అంది గంగ బేలగా చూస్తూ.

"ఏంటీ? చెప్తూంటే నీక్కాదూ? నోరు మూసుకుని చెప్పినట్టిను" కర్కశంగా అజ్ఞాపించా డొకతను. దాంతో గంగకు తిక్క రేగింది.

"నేనసలు తియ్యను. ఎవడి కార్లో నిలపడానికి మాయాపారం పోగొట్టుకోవాల్నా?" అంది గంగ మొండిగా.

'ఏయ్! చూడ్డానికమాయకంగా వున్నావు గానీ ప్లీడరు లాగా వాదిస్తున్నావే!" మరో ఆసామి హేళనగా చూశాడు.

"ఎవడి కారులో నిలపడానికా? ఏంటా పొగరు?" అన్నాడు మరొకతను.

"అబ్బే, పొగరు కాదండీ! అదొట్టి ఎర్రిబాగుల్ది." ఆ ఊరతను మిగతా బయటి ఊళ్ల ట్రస్టీల తాలూకు మనుషులకు సర్దిచెప్పటానికి ప్రయత్నించాడు.

"తియ్ తియ్, గాజులన్నీ సర్ది నెత్తినెట్టుకో, మర్యాదగా చెప్తూంటే విను". అదిలించా డొకతను.

"ఏంటయ్యగారూ? యిందాకటి నుండి సూత్తన్నాను. మీ పెద్ద మనుషుల వొరస. ఆడపిల్ల గందా, ఎనక మగదిక్కులేని అక్కుపచ్చి గందా అని కనికర మయినా లేకుండా అట్టా పశువుని చీత్కారం జేస్తన్నట్టు జేత్తన్నారేంటి!" సత్తెమ్మ ముందుకొచ్చింది.

"యీ సత్తరకాయెవత్తి?" ఒక బలిసిన మనిషి జోకేశాడు. మిగిలిన వాళ్లంతా ఆ హాస్యానికి పకపక నవ్వారు. ఆ నవ్వులకి సత్తెమ్మ వంటికి కారం రాసుకున్నట్ట యింది.

"ఏంటీ, నేను సత్తరకాయనా? అవును. నాకూ డబ్బుతో కొవ్వెక్కితే నేనూ పెద్ద మనిషిలాగా కనిపిద్దును." పెద్ద మనుషులంతా ఒకరి ముఖాలొకరు చూసుకున్నారో క్షణం. సత్తెమ్మ మాటలు వాళ్ళ అహం మీద పెద్ద దెబ్బ కొట్టాయి.

"నువ్వెవత్తివే అసలు?" ఒక బుంగ మీసాలతను క్రూరంగా సత్తెమ్మ వంక చూశాడు. సత్తెమ్మ హృదయం భగభగలాడింది. తీవ్రమయిన అవమానం సత్తెమ్మ నరనరాన్నీ వణికించింది. తరతరాలుగా నివురు కప్పబడిన అగ్నిపర్వతం ఒక్కసారి బ్రద్దలయింది. కళ్లు చింత నిప్పుల్లాగా అయ్యాయి. పళ్లు పటపటలాడాయి. గుప్పిళ్లు బిగుసుకున్నాయి.

"ఒళ్లు దగ్గిరబెట్టుకుని మాట్లాడుకాత్త. నువ్విచ్చే కోకల కోసం నగల కోసం, పాపిట్టి తిండి కోసం నీ పెంపుడు కుక్కకంటే కనాకట్టంగా నువ్వెన్ని తిట్టినా నీ కాళ్లకాడ నీ పెళ్లాం పడుంటాది, నాకేం కర్మ! ఎవత్తివే అంటే నువ్వెవడివి అంటాను జాగరత్త." బుంగ మీసాలకి తల తీసేసినట్లయింది.

"నీకు డబ్బుంటే నీకు గొప్ప, నాకేం గొప్ప" మళ్ళీ అందుకుంది సత్తెమ్మ.

"ఏం కూశావే?" రంకెలేస్తూ సత్తెమ్మ మీది కొచ్చాడు.

"ఎహె, ఆగవయ్యా! పెద్ద మొగోడిని బయల్దేరావు." పురుగును విదిలించేసినట్లు విదిలించేసింది సత్తెమ్మ. మిగతావాళ్ళంతా సెగలు పొగలుగ్రక్కుతూ సత్తెమ్మ వంక చూస్తున్నారు. గంగ ప్రాణాలర చేతిలో పెట్టుకుని చూస్తూంది.

"అత్తా!" సత్తెమ్మను వారించబోయింది గంగ. అంతలో మీసాలు సత్తెమ్మ మీదకు రానే వచ్చాడు.

"నీ పొగరణిగిస్తా చూడు..." సన్నగా, శలాకలా వున్న సత్తెమ్మ మెరుపులా పక్కకు తప్పుకుని తనమీదికి వచ్చిన మీసాలు చెంప చెళ్లు మనిపించింది.

నలుగురు మనుషులు పట్టి ఆపినా వినకుండా సత్తెమ్మ మీదకు మదగజంలా లంఘిస్తున్నాడు మీసాలు. సత్తెమ్మ చేత్తో చేసే యుద్ధం తక్కువయినా నోటితో బాగా యుద్ధం చేస్తూంది. అప్పటికే చుట్టుప్రక్కల షాపులవాళ్ళు, దారినపోయేవాళ్లు ప్రోగుపడిపోయి రెండు వర్గాలుగా విడిపోయి బలాబలాలు తేల్చేసుకోవాలనే ఊపులోకి వచ్చేశారు.

గంగ పాలిపోయిన ముఖంతో తన పెళ్ళి గాజుల్ని అపురూపంగా గుండెలకు

హత్తుకుని ప్రతిమలా నిలబడింది. కనురెప్పపాటులో ఆ ప్రదేశమంతా కేకలతో, తిట్లతో, రణరంగంగా మారి ఒకరి మీది కొకరు ఆవేశంగా దూకుతున్నారు. సత్తెమ్మ గబగబా గంగ దగ్గరి కొచ్చింది.

"గంగా! యీ ముదనష్టపోళ్ళు యింతకి తెగిత్తారనుకోలేదే. కొట్టుమీద పడిచత్తారో ఏంటో" అంటూనే వుంది సత్తెమ్మ. బుంగ మీసాలు, అతని సహచరులు సత్తెమ్మను వెంబడించి కొట్లోకెక్కి చెక్కల షెల్ఫుల్ని ఒక్కతోపు తోశారు. వెయ్యిగాజు కొండలొక్కసారి పగిలినట్లు గాజులన్నీ ముక్కలయ్యాయి. ఒకడు గంగ జబ్బ పుచ్చుకుని లాగడంతో గంగ చేతుల్లో వున్న గాజులు క్రిందికి దొర్లి పగిలిపోయాయి. ఆ గాజుల గుట్ట చూశాక కానీ వాళ్ల ఆవేశాలు చల్లార లేదు. చెదిరిపోయిన వాళ్ళు చెదిరి పోగా మిగిలిన వాళ్ళు చలనం లేనట్లు గంగ వంక, పగిలిపోయిన గాజుల వంక చూస్తున్నారు.

సత్తెమ్మ ఆ గుట్ట దగ్గర కుప్పలా కూలిపోయింది.

"గంగా! నీ కట్టార్జితాన్నంతా పొట్టన బెట్టుకున్నారే యీ దొంగ చచ్చినాళ్ళు, పెద్దోళ్ళ కారులు నిలపటానికొచ్చి నీ నోటికాడి కూడు దుమ్ములో గలిపారే తల్లీ! గంగా! యిదంతా నా మూలాన్నే జరిగిందని తిట్టకే. నిన్ను పేడపురుగుకంటే ఈనంగా జూత్తంటే నా కడుపు మండి పోయిందే, నీ కన్నాయం జేత్తంటే చూడలేక నోరిప్పానే. ఇంత పని జరుగుతుందనుకోలేదే అమ్మా! గంగా! " హృదయవిదారకంగా ఏడుస్తూంది సత్తెమ్మ.

ముక్కలు ముక్కలైన తన పెళ్ళిగాజుల్ని పదిలంగా దోసిట్లోకి తీసుకుని రెప్ప వెయ్యకుండా చూస్తూంది గంగ. గంగ కళ్ళనుండి ఒక్కొక్క నీటిబిందువు రక్తపు చుక్కల్లాగా గాజు ముక్కల మీదకు రాలుతున్నాయి.

- 'విశాలాంధ్ర', 1977